

Prinsipp- og handlingsprogram **2014–2017**

PROGRAMSTRUKTUR – BEFALETS FELLESORGANISASJON

Befalets Fellesorganisasjon (BFO) sin kongress vedtar Prinsipp- og handlingsprogram for perioden frem til neste kongress. Dette er kongressens føringer for BFOs hovedstyre og leder BFO i perioden. Prinsippprogrammet gir en retning for arbeidet i kongressperioden, der handlingsprogrammet har fokus på konkrete målsetninger det skal arbeides mot i perioden.

HVORFOR PRINSIPPPROGRAM

- vedtas av kongressen
- verdi- og ideologigrunnlag

HVA HANDLINGSPROGRAM

- vedtas av kongressen
- målsetninger for perioden

BFO er en partipolitisk uavhengig tjenestemannsorganisasjon for befal, kadetter og befelselever fra alle forsvarsgrener. BFO er tilsluttet den partipolitisk uavhengige hovedorganisasjonen Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) gjennom hovedsammenslutningen YS Stat.

FORMÅL

Å ivareta og fremme medlemmenes faglige, økonomiske og sosial interesser.

Å samle alt befal i én organisasjon.

Å styrke Forsvarets stilling i samfunnet og støtte arbeidet med å fremme forsvarstanken og forsvarsviljen i det norske folk.

HENSIKT

BFOs formål uttrykker viktigheten av å ivareta enkeltmedlemmets tjenestevilkår samt styrken i det å stå sammen, i den hensikt å styrke den militære profesjon og Forsvaret.

VISJON

Ett yrke – én organisasjon.

INNHALDSFORTEGNELSE

PROGRAMSTRUKTUR – BFO	2
-----------------------	---

PRINSIPPROGRAM	5
BFO og omgivelsene	6
Samfunnet	6
Forsvaret	8
Den militære profesjon	9
BFO	10

HANDLINGSPROGRAM	12
1. Tjenestevilkår og arbeidsmiljø	12
2. Kompetanse	13
3. Lønn og inntekt	15
4. Pensjon	16
5. Internasjonal tjeneste og veteraner	16
6. Livsløpspolitikk	17
7. Medbestemmelse	18
8. Organisasjon	19

PRINSIPPROGRAM

VERDIGRUNNLAG

BFOs virksomhet skal ha en kjent, etisk forankring.

HOLDNINGER, ETIKK OG LEDELSE

Den militære profesjon skal være preget av åpenhet, redelighet samt etisk og moralsk ansvarlighet. Som kollegaer skal vi fremstå med integritet og god dømmekraft.

BFO skal preges av at de tillitsvalgte gjennom tanke, ord og handling opptrer som ærlige, rettferdige, forutseende, inspirerende og kompetente representanter for våre verdier.

BFOs tillitsvalgte skal gjennom grunnleggende holdninger inspirere andre til å leve opp til vår formålsformulering og våre idealer. På alle nivå i vår organisasjon skal vi sette minst like høye krav til oss selv som vi stiller til andre aktører og parter. Medbestemmelse bygger på tillit, åpenhet og respekt.

ORGANISASJONSKULTUR

BFO er en demokratisk kunnskapsorganisasjon, og ledes deretter.

BFO skal være en åpen og inkluderende organisasjon som preges av respekt og stor takhøyde. Det enkelte medlem skal ha reelle muligheter til å øve påvirkning, og vi styrer sammen mot felles mål.

BFO skal være tilpasningsdyktig, relevant, troverdig og moderne. Vi skal ta i bruk all vår kompetanse for å løse våre medlemmers utfordringer. Samtidig skal vi åpne opp for nytenkning for å forbedre og foredle eksisterende kompetanse.

BFO har over tid utviklet et verdifullt samhold og en stolthet som gir motivasjon og tilhørighet for den enkelte, med betydelig innsats og personlig engasjement involvert. Det gode fagforeningsarbeidet skal være BFOs kjennetegn.

ANSVAR

BFO skal ha en profesjonell administrasjon og forvaltning av våre felles ressurser.

BFO er en samfunnsaktør som tar sosiale og miljømessige hensyn ut over det som er pålagt ved lov, og skal fremstå som et eksempel til etterfølgelse.

BFO skal være en ettertraktet kunnskapsformidler og samarbeidspartner.

BFO skal som organisasjon tilfredsstillende samfunnets krav om å ivareta menneske, miljø og andre verdier på en god måte.

BFO skal arbeide for at forsvarssektoren skal være en trygg, attraktiv og konkurransedyktig arbeidsplass der vi ivaretar det enkelte medlem.

BFO skal delta i arbeidsmiljøutvalg på alle nivå og sørge for at arbeidslivets bestemmelser og intensjoner følges.

BFO skal være en naturlig meningsbærer i den offentlige debatt der befalets ytringsfrihet er nødvendig for at den offentlige debatten skal bli klar, tydelig og opplysende.

BFO skal aktivt delta i den offentlige debatt og engasjere seg aktivt for å påvirke den politiske opinionen og derigjennom politiske og fagmilitære vurderinger og avgjørelser.

BFO OG OMGIVELSENE

SAMFUNNET

Norge bidrar aktivt til en internasjonal rettsorden bygget på De Forente Nasjoner (FN) og Folkeretten der FN og North Atlantic Treaty Organization (NATO) er grunnsteiner i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk. Verden forandrer seg raskt og Forsvaret må gjøre det samme. Dagens innsatsforsvar skal på kort tid være klar til innsats når Norge trenger det – der Norge trenger det.

Som utviklingstrekk står en fortsatt økende globalisering og dens effekter ofte i kontrast til våre nære interesser og fokus på nordområdene. Nordområdene vil i tiden som kommer igjen få større oppmerksomhet av økonomiske samt forsvars- og sikkerhetspolitiske grunner. Dette vil skje blant annet som følge av ny teknologi, økt tilgjengelighet i området på grunn av klimendringer og økende kommersiell interesse for ressursene som finnes der.

Det er viktig å reflektere over at ute i verden ser man ikke bare på Nord-Norge som nordområdene, men hele Norge.

Det norske folk forventer at norsk militær makt-anvendelse gjenspeiler grunnleggende verdier, normer og holdninger i samfunnet forøvrig. Riktig anvendelse av makt betinger utdanning, øving og trening som bevisstgjør en militær profesjonsidentitet og vektlegger den militærfaglige kompetanse i et tett innbyrdes avhengighetsforhold mellom kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Tjeneste i Forsvaret er av spesiell art, fordi tjenesteforholdet bygger på et grunnsyn om en vidtgående lojalitet til vårt land og vår konstitusjonelle styreform. Den militære utdannelsen tar sikte på å kvalifisere medlemmene av den militære profesjon til å forsvare landets interesser – om nødvendig med livet som innsats. Utdannelsen innebærer opplæring i å gjøre bruk av makt, om nødvendig i den hensikt å drepe andre mennesker og ødelegge eller beskadige materielle verdier, samtidig som liv og helse settes i fare. Den militære profesjon er grunnfjellet i Forsvaret og er en garantist for at etaten vil være i stand til å løse sine pålagte oppdrag. Samfunnet må derfor ta ansvar for de beslutningene som fattes for anvendelse av Forsvaret, som forvalter samfunnets ytterste maktmiddel. For å ivareta ansvaret som følger av dette faktum må medlemmene av Forsvaret ha riktig kompetanse og gode holdninger for å løse sine oppdrag slik som samfunnet forventer det. Kompetanse, og derigjennom en militær utdanning, blir derfor avgjørende for at Forsvarets medlemmer skal kunne inneha den nødvendige tillit som profesjonsutøvere. En profesjon er en gruppe som har klart å transformere sin tillit i samfunnet til maktrelasjoner og derigjennom fått monopol på et arbeidsmarked.

Det å rekruttere, beholde og vedlikeholde tilstrekkelig kvalitet og kvantitet på samfunnets samlede militærfaglige kompetanse er stadig viktig for å styrke Forsvarets legitimitet og troverdighet som samfunnsinstrument. For å kunne fungere etter sin hensikt er Forsvaret avhengig av legitimitet, tillit og troverdighet i samfunnet.

FORSVARET

Forsvaret er en kollektiv forsikring som vi har tegnet for vår fred og frihet. Forsvarets fremste oppgave er å sikre Norges suverenitet, rettigheter, interesser og verdier.

BFO har et overordnet ansvar for å forklare at Forsvarets virksomhet i sin natur er komplisert. En slik kunnskapsformidling er nødvendig for å kunne demme opp for unødige, radikale og såkalte tidsriktige omstillinger som på sikt kan få utilsiktede konsekvenser av en uopprettelig art for forsvarssektoren.

Forsvarets egenart krever at utdanning og danning er kjernen i all utvikling av menneskene som skal bekle ulikeartede og krevende funksjoner i Forsvaret. Samfunnsutviklingen medfører store utfordringer for Forsvaret på personellområdet i tiden som kommer.

BFO skal være en aktiv bidragsyter i utformingen av fremtidens forsvar. Forsvaret som en spesielt kompetanseintensiv organisasjon kan ikke tillate seg å komme i en situasjon der kompetanse ikke får nødvendig oppmerksomhet og prioritet. Det kan på sikt ramme hele den militære profesjon. BFO ser utdanning og kompetanseheving som grunnleggende og kritiske investeringer i Forsvaret.

Balansen mellom ressurser og oppgaver i Forsvaret må ivaretas ved at tilstrekkelige ressurser følger oppgavene. For BFO er det en målsetning at balansen mellom ressurser, hvordan disse anvendes, og tilførte oppgaver sikrer en bærekraftig utvikling av Forsvaret – i overskuelig fremtid.

Den videre utviklingen av Forsvaret må skje i en balanse mellom samfunnet-, arbeidsgiver- og arbeidstakers behov. Selv om et ensidig fokus på en av partenes behov kan medføre uheldige strukturelle effekter og utfordringer i forhold til omdømme og leveranser, har BFO i denne sammenheng et ansvar for å ivareta enkeltindividets interesser.

DEN MILITÆRE PROFESJON

Forsvaret er til for legitim militær maktanvendelse når det er nødvendig. Det er dette som gir organisasjonen sitt rasjonale, og skiller den fra øvrige profesjoner i samfunnet. Hele den militære organisasjon, ikke bare den operative søyle, bør etter sitt formål være organisert med tanke på sin evne til å gjennomføre militære operasjoner når nasjonen er tjent med det.

Forsvarets samfunnsansvar handler om å beskytte befolkningen, nasjonens interesser og verdier ved bruk av legitim militærmakt når det er påkrevd. De ekstreme situasjonene en militær profesjonsutøver skal kunne håndtere skiller seg fra de fleste andre profesjoner. Ikke minst stiller det svært store krav til etikk og moral. Forsvaret må derfor sikre at vi ivaretar kravene til den militære profesjonsutøvelse gjennom vår egen utdanning.

Den militære profesjon kjennetegnes ved ekspertise, hvor utøverne er eksperter på maktanvendelse i samfunnets tjeneste og innenfor klart angitte etiske regler. Videre bygger profesjonen på korpsånd, hvor medlemmene føler et fellesskap og en forpliktelse overfor hverandre. I sum er alle disse faktorene et godt fundament for at den militære profesjon kan utøve det samfunnsansvar den forventes å skulle ivareta.

Forsvarets egenart krever at utdanning og dannelse er kjernen i all utvikling av offiserer, befall, vervede og soldater som skal bekke ulikeartede og krevende funksjoner i Forsvaret. Utdanning og kompetanseheving må sees på som en av de mest grunnleggende og kritiske investeringer i Forsvaret. Forsvaret som en spesielt kompetanseintensiv organisasjon må ta høyde for dette forholdet for å kunne opprettholde den militære profesjon også gjennom bygging av identitet og samhold.

Tjenesten i Forsvaret er av spesiell art, fordi tjenesteforholdet bygger på et grunnsyn om en vidtgående lojalitet til vårt land og vår konstitusjonelle styreform, hvor utdannelsens hensikt er å kvalifisere medlemmene til å forsvare landets interesser – om nødvendig med eget og andres liv som innsats. Det er derfor viktig at utdannelsen tar sikte på å gi medlemmene en grunnleggende innsikt i sitt samfunnsansvar gjennom forståelse av hva den militære profesjon innebærer. På grunn av de ekstreme situasjonene de militære profesjonsutøverne skal kunne håndtere er profesjonsidentitet og samhold avgjørende.

BFO

BFO vil i tiden fremover møte mange nye typer utfordringer. Uansett er det av avgjørende betydning at BFO vil verne om de mer tidløse verdiene som danner selve grunnlaget for vår eksistensberettigelse som tjenestemannsorganisasjon.

BFO arbeider for en økt allmenn og politisk forståelse for Forsvarets rasjonale; nemlig det som gir borgerne trygghet og sikkerhet, samt verner dem og deres verdier hvis det skulle oppstå kritiske situasjoner. Det er dette som er meningen med og rasjonale for at nasjonen må ha et troverdig Forsvar. BFO er samtidig opptatt av at Forsvaret til enhver tid er relevant og at det innrettes for å få mest mulig ut av tildelte ressurser.

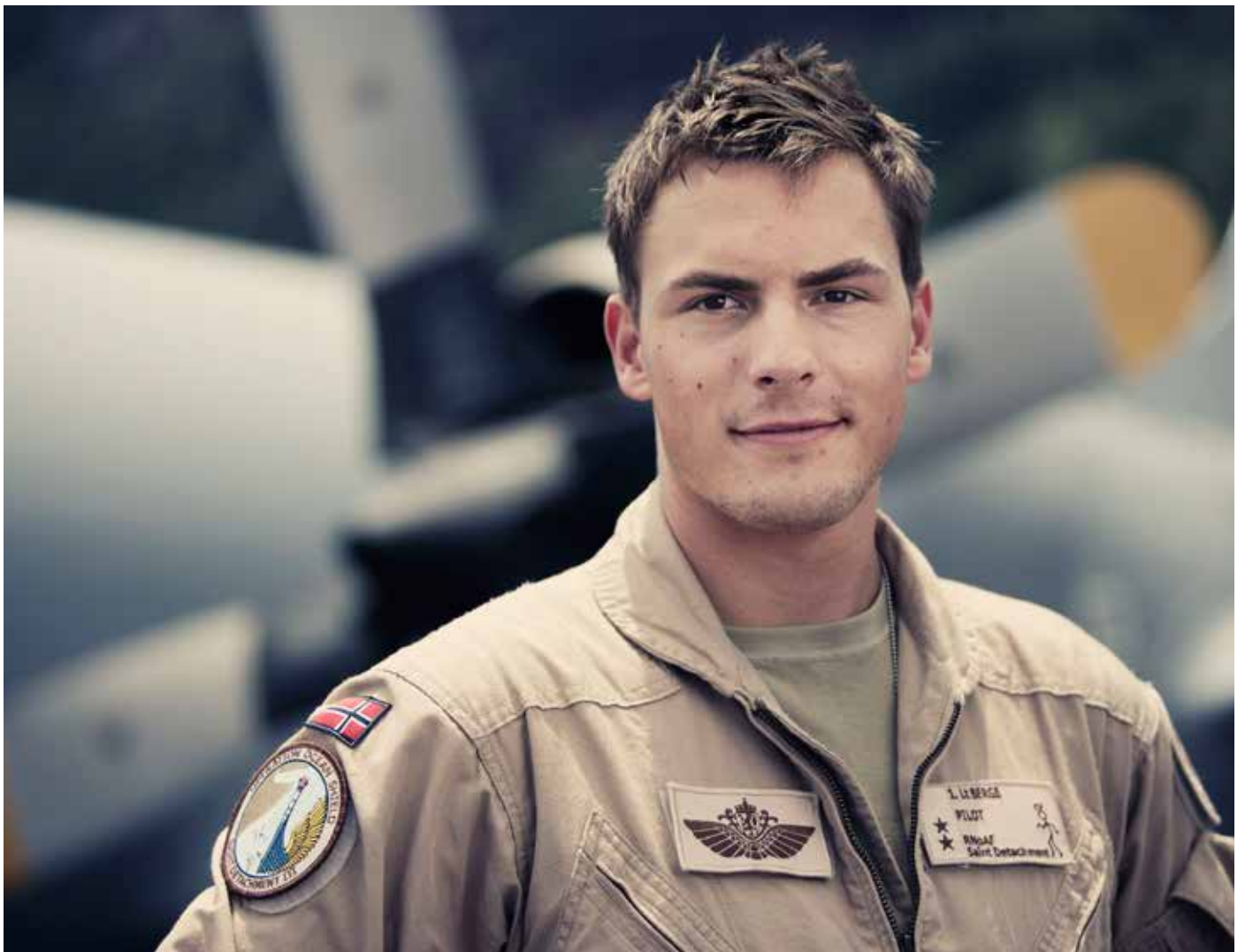
Størrelsen på vår organisasjon vil ha stor innvirkning på den gjennomslagskraften vi ønsker å oppnå for våre synspunkter. Det er derfor viktig aktivt å rekruttere og beholde medlemmer – og ivareta disse som enkeltmedlemmer – for fortsatt å være den største befalsorganisasjonen. Til denne ambisjonen hører også et sterkt apparat med de beste tillitsvalgte på de ulike nivåene i forsvarssektoren. BFO henter sin styrke fra medlemsmassen, og gjennom samarbeid med andre organisasjoner som har sammenfallende målsetninger, nasjonalt og internasjonalt. BFO skal fortsette med å utvikle dyktige tillitsvalgte på alle nivå gjennom utdanning og dannelse – og slik forbli ledende på dette området.

BFO har tradisjon for, og ser effekten av å samarbeide med arbeidsgiver for å finne de beste løsningene for medlemmene. Hensikten er å etablere et godt forhandlingsklima for å få gjennomslag for BFOs krav der partene i utgangspunktet ikke er enige.

En stadig økende andel av vår felles hverdag oppleves gjennom ulike media. Samfunnsutviklingen bidrar også til at nye og andre former for kommunikasjon kommer til. Det å mestre og å være en aktiv samfunnsdebattant, gjennom å bidra til at agendaen settes, er utfordrende. Media kan, som et av ulike virkemiddel, likevel være nøkkelen til måloppnåelse, direkte eller indirekte. BFO vil derfor i tråd med sin kommunikasjonsstrategi aktivt søke å kommunisere sitt budskap blant annet gjennom å være en aktiv deltaker i den offentlige debatt.

Det er avgjørende for BFO å forsvare og videreutvikle våre medlemmers nåværende opparbeidede rettigheter. Samtidig vil BFO arbeide for å få på plass tilfredsstillende betingelser innenfor områder der vi er blitt – eller blir – pålagt nye plikter slik at det kan opprettholdes en god balanse mellom rettigheter og plikter i arbeidsforholdet. BFO vil også aktivt bidra til at medlemmenes anseelse ikke svekkes for eksempel ved endringer i gradsstruktur som igjen kan lede til reduserte lønns- og arbeidsvilkår.

Videre må BFO kontinuerlig vurdere egen organisasjon, innretning og hvorvidt våre tilgjengelige ressurser benyttes optimalt for å nå de formål og målsetninger som er vedtatt.

HANDLINGSPROGRAM

1. TJENESTEVILKÅR OG ARBEIDSMILJØ

For BFO er det en selvfølge at det også for den militære profesjon, som for samfunnet forøvrig, skal være en god balanse mellom ressurser og oppdrag. I forsvarssektoren skal det være balanse mellom oppdrag og bemanning, slik at det er balanse mellom arbeid og privatliv. Personellet skal ha et tjenestemønster der rettigheter og plikter er balansert med rimelig grad av forutsigbarhet, og med reell mulighet for valg i forskjellige deler av karrieren.

For BFO er det videre en selvfølge at arbeidslivets virkelighet er innrettet slik at personellens belastning står i samsvar med arbeidsmiljølovens bestemmelser. Videre skal arbeidsmiljølovens intensjoner og bestemmelser så langt det er mulig også gjelde for tjeneste internasjonalt. Alle medlemmene av den militære profesjon skal behandles med likeverd.

- Befalsordningen skal utarbeides i et samarbeid mellom arbeidsgiversiden og BFO, og vedtas i Stortinget.
- BFO ønsker en fortsatt utvikling av befalsordningen velkommen, og vil i samarbeid med arbeidsgiver være en pådriver for en helhetlig og moderne befalsordning før denne vedtas i Stortinget.
- Styrende dokumenter som angår personellet skal til enhver tid være oppdaterte, relevante og gyldige.
- Strategisk personellforvaltning skal bidra til høy kvalitet på personellforvaltningen.
- BFO skal være en pådriver for å sikre at valgt organisering og personellforvaltningsverktøy ivaretar personellens rettigheter i et livsfaseløp.
- Veiledende karriere- og tjenesteplaner skal utarbeides for alt personell.

- Reelle horisontale karrierealternativer skal etableres.
- Stillings- og rollebeskrivelser skal ha høy kvalitet og ligge til grunn for kompetansestyring i forhold til karriereplaner.
- Ledige stillinger skal utlyses og besettes så fremt det finnes kvalifiserte søkere.
- Unødige midlertidige disponeringer i både stilling og grad skal unngås.
- Befalsstillinger skal bekles av befal med adekvat befalsutdanning.
- Militære stillinger skal ikke unødvendig konverteres til sivile stillinger.
- Sjefsstillinger i Forsvaret skal være militære, slik at det ikke er rom for tvil i forhold til rolle, ansvar og myndighet i spekteret fred, krise, krig.
- Forvaltningsoppgaver skal ivaretas på et organisatorisk nivå som sikrer at de ikke går ut over operativ evne.
- Endringer i gradsstrukturen, må kun skje som en konsekvens av endringer i strukturen, stillingens arbeidsoppgaver og/eller ansvarsområder. Unødige gradjusteringer skal ikke forekomme.
- Turnusordninger skal være i samsvar med arbeidslivets normer for belastning og faglig utvikling for øvrig.
- Rotasjonsordninger skal etableres ved internasjonal tjeneste.
- BFO skal opprettholde og videreutvikle den gode kontakten organisasjonen har med medlemmene i internasjonale staber og avdelinger.

- BFO skal arbeide for at forholdene ved flerårige befalsskoler skal forbedres, spesielt med tanke på boforhold.
- Befalselever ved samtlige flerårige befalsskoler i Forsvaret skal beskikkes til ser-sjant/kvartermester etter første skoleår.
- Gode helse- og tannhelsetjenester skal være et gratis tilbud til alle befalselever og kadetter.
- BFO skal påpeke og følge opp alle tilfeller der Forsvaret ikke evner å følge arbeidsmiljølovens, øvrige lovers og inngåtte avtalers intensjoner og bestemmelser, slik at det er samsvar mellom lov- og avtaleverk, arbeidslivets virkelighet og personellens behov.
- Det forebyggende helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (HMS) i Forsvaret skal styrkes, blant annet gjennom bedriftshelse-tjenestens rolle.
- Kvalifikasjonsprinsippet i offentlig forvaltning skal praktiseres gjennomgående i Forsvaret, og kun moderat kvotering bør komme til anvendelse.
- Personell som omfattes av Arbeidstidsbestemmelser i Forsvaret (ATF), med tilrettelagt tjeneste, skal tilkomme aktivitetsbaserte tillegg i tråd med aktiviteten for tilsvarende personell i avdelingen.
- Forsvaret skal tilrettelegge arbeidsplasser for å ivareta personell med yrkesskader.
- Tilpassede uniformer og utstyr skal gjøres kjent for alle avdelinger og utleveres til de som har behov.

2. KOMPETANSE

Den militære profesjon stiller store kompetansekrav. For BFO er det en selvfølge med en sterk militær profesjonskultur bygget på yrkesetikk. All utdanning skal bidra til å utvikle holdninger og atferd som gir anseelse og troverdighet. For BFO er det en selvfølge at utdanningsordninger for personellet tilpasses utviklingen i samfunnet og Forsvarets behov. For å opprettholde og videreføre en bærekraftig utvikling av Forsvarets struktur må det utdannes tilstrekkelig med befal og offiserer på grunnleggende befals- og offisersnivå, slik at pålagte oppdrag kan løses som forutsatt.

- Utdanningsordninger skal tilpasses utviklingen i samfunnet og Forsvarets behov. Nye ordninger skal utarbeides i et samarbeid mellom arbeidsgiver og BFO.
- Ny utdanningsordning skal også inneholde grunnleggende stabsutdanning og gi mulighet for å gjennomføre relevante masterprogram ved krigsskolene.
- Utdanning skal lønne seg.
- Utvikling og styring av utdannings-tilbudene skal skje i samarbeid med organisasjonene.
- Militærfaglige utdanning skal gi studiepoeng på lik linje med sivile studium i henhold til universitets- og høyskoleloven (UH-loven).
- Personellet skal ha mulighet til egenutvikling og utdanning i samsvar med profesjonsmessig karakterdannelse og fremtidige lønns- og karriereplaner.
- Forsvaret skal legge til rette for at alt militært personell kan gjennomføre deltidsstudier.

- Realkompetanse skal være avgjørende ved tilsetning.
- Personlige egenskaper og individuelle forutsetninger skal i større utstrekning vektlegges i forbindelse med rekruttering, selektering og disponering.
- Militær utdanning skal også bidra til å utvikle holdninger og atferd som gir anseelse og troverdighet
- Befalsutdanningen skal ha høy faglig standard og alle skoler og kurs i Forsvaret skal åpnes for alt befall etter konkurranseprinsippet, der ikke Forsvaret har spesielle behov for å gi enkelte befall en bestemt type kompetanse.
- Forsvarets skoler skal opprettholdes og videreutvikles som fagmilitære institusjoner.
- Robuste, grenvise skolemiljøer skal opprettholdes og videreutvikles.
- Forsvaret skal legge til rette for tilleggstudning ved sivile skoler og kurs, i forhold til befalets ønsker og Forsvarets behov.
- Videregående offisersutdanning (VOU) skal være en mulighet for alt befall.
- Befall som fratrer før aldersgrensen som følge av arbeidsgivers disposisjoner skal, om de ønsker det, gis nødvendig kompetanse før fratreden slik at de kan realisere et nytt yrkesvalg på minst det nivå de forlater.
- Forsvaret må opprettholde nødvendige kvalitetskrav og opptakskrav til utdanning. Kravene må være relevante for den tjeneste som skal utøves og må ikke senkes til fordel for økt antall kvalifiserte kandidater.
- Avdelingsbefall skal gis muligheter til personlig utvikling og kompetanseheving i løpet av tjenesteperioden.
- Grunnleggende befalsutdanning (GBU) modul I skal i utgangspunktet krediteres med studiepoeng og en utdanningsbonus som overstiger dimisjonsgodtgjørelsen de vernepliktige gis etter det første året i Forsvaret.
- Det skal gjennomføres en forberedende befalsutdanning før man kan bli tatt opp ved krigsskolene.
- For å sikre medbestemmelse på alle nivå i Forsvaret skal BFO med Befalsevenenes Samarbeidsorgan (BESO) og Kadettforum (KAFO) være Forsvarets viktigste utrednings- og høringsorganer hva gjelder utdanningsordninger- og systemer på befals- og krigsskolenivå.
- Kadettene medbestemmelse og rettigheter i forbindelse med førstegangsbeordring etter krigsskole skal styrkes.
- Stillingsbeskrivelser skal uttrykke kompetansebehovet i forhold til rolle, ansvar og myndighet.

3. LØNN OG INNTEKT

Det er i samfunnets interesse at medlemmene av den militære profesjon har økonomiske og sosiale kår som sikrer at forsvarssektoren er en konkurransedyktig arbeidsplass. For BFO er det en selvfølge med lik lønn for likt og likeverdig arbeid, også på tvers av tariffområder. I henhold til hovedtariffavtalen i staten (HTA) og tilliggende lover og avtaler har alle tjenestemenn i staten like vilkår. Særegenheten til den militære profesjon rettfærdiggjør at medlemmene av den skal være lønnsledende i staten.

- Alle endringer i endringer i tariffer og avtale- og lovverk knyttet til lønn og inntekt skal tilpasses personellens behov, og BFO skal være inkludert i prosessen.
- Medlemmer av den militære profesjon skal kunne forholde seg til en forutsigbar inntekt basert på ansvar og innsats.
- Dyktighet og ansvarsbelastning i krevende stillinger skal belønnes.
- Lønnsutviklingen skal ikke utelukkende knyttes til vertikalt avansement. Lønnsrammer og andre incentiver skal sikre en lønnsutvikling også ved en horisontal karriere.
- Lønnssystemet skal være fleksibelt nok til at det åpner for differensiering og høyere avlønning.

- Militære stillinger skal avlønnes slik at militært personell ikke motiveres til å søke sivile stillinger med bakgrunn i lønnsforskjeller.
- Kompensasjon for merutgifter og merbelastning skal som et minimum gis etter de samme prinsipper som i Staten forøvrig. Urimelig skattelegging skal kompenseres.
- Særavtaler skal utvikles i tråd med samfunnsutviklingen slik at personell stimuleres til å søke stillinger med særlige byrder.
- Produktivitetsgevinster skal tilbakeføres til de militært tilsatte som et ansporende virkemiddel.
- Befal som tilsettes i høyere grad og /eller endrer stilling som gir lavere lønn enn den stillingen vedkommende var disponert i, skal som et minimum beholde sin tidligere stillings lønn.
- Forsvarssjefens hierarkiske lønnspyramide skal avskaffes.
- Aktiviteter på krigsskolene som ikke er hjemlet i skolens utdanningsprogram skal kompenseres økonomisk i henhold til HTA og ATF. Krigsskolene må følge reglene om utdanning og arbeidsvilkår for kadetter i Bestemmelser for utdanning i Forsvaret (BUF).

4. PENSJON

For BFO er det en selvfølge at befall som avslutter sin karriere i forsvarssektoren skal gis en verdig avslutning av karrieren både ved oppnådd pensjonsalder og ved overtallighet. Det er videre en selvfølge at alle personellgrupper, også avdelingsbefall, har gode pensjonsrettigheter.

- Det skal utarbeides en seniorpolitikk for befall som sikrer at det tilbys tiltak som motiverer til å stå i stilling til oppnådd aldersgrense.
- Seniorpolitiske tiltak beskrevet i hovedtariffavtalen i staten, bør gis som tilbud til befall.
- Endringer i pensjonssystemet må først gjøres gjeldende for personell som tilsettes etter at endringen ble iverksatt.
- Indekseringen av pensjonene skal oppheves og lønnsutviklingen for pensjoner skal følge lønnsutviklingen i offentlig sektor.
- Dagens aldersgrense for yrkesbefall, regulert gjennom lov om personell i Forsvaret, skal videreføres. BFO er positive til at det etableres incentiver som muliggjør en videre karriere i staten, med bibehold av full pensjon – og inntekter opptjent etter endt tjenestetid skal være skattefritt.
- 85-årsregelen skal videreføres slik at arbeidstakerne etter eget valg, kan fratruke med pensjon inntil tre år før aldersgrensen for stillingen nås.
- Avdelingsbefall må få stadfestet en aldersgrense for stillingen, for å sikre en pensjon i samsvar med reglene for dagens yrkesbefall.
- Befall som fratruker før aldersgrensen som følge av arbeidsgivers disposisjoner, skal ikke tape pensjonsrettigheter på overgang til yrke med høyere pensjonsalder, men

oppretholde pensjon som om vedkommende stod i stilling som befall til oppnådd aldersgrense.

- Aktivtetsbaserte tillegg skal gjøres pensjonsgivende.
- Befallets pensjonsrettigheter må ivaretas om man blir utsatt for en yrkesskade eller blir ufør.
- Sikre en bedre pensjon for alle født fra 1959 og senere.
- Pensjonsgrunnlaget for avtjening av vernepliktstjeneste for befal elever må økes fra 2,5 til 4,5 ganger folketrygdens grunnbeløp.

5. INTERNASJONAL TJENESTE OG VETERANER

BFO anser det å være veteran som en hedersbetegnelse! En veteran har tatt på seg en plikt og byrde på vegne av fellesskapet og må få oppfølging og vilkår deretter. For BFO er det en selvfølge at en helhetlig politikk for veteraner kontinuerlig videreutvikles, og følges opp med tilstrekkelige ressurser. Forsvaret skal besitte kunnskap og kompetanse omkring relevante problemstillinger knyttet til veteraner bygget på forskning og egne erfaringer.

- BFO forutsetter at veteraner anerkjennes og verdsettes som den ressursen de representerer i Forsvaret og samfunnet for øvrig. BFO skal bidra til å sette krav til kompetanse og standarder for seleksjon til internasjonale operasjoner (INTOPS).
- Vilkår under tjeneste i internasjonale operasjoner må videreutvikles og må stå i samsvar med den totale belastningen som tjenesten medfører.

- Det skal ikke være vilkårmessig ufordelaktig for personell å påta seg belastningen med å deployere til internasjonale operasjoner.
- Fagtillegg for befall, i henhold til Særavtale for tjenestegjøring i internasjonale operasjoner, må videreutvikles.
- Det bør gjennomføres en helhetlig revisjon av lovverket knyttet til Krigspensjon. Krigslignende hendelser i nyere tid må omfattes av lovverket og Krigspensjon gjeninnføres.
- Forsvaret skal bistå kommuner som overtar det sosiale og helsemessige ansvaret for veteraner.
- Ettervern og oppfølging av veteraner og ivaretagelse av personell med yrkesskade skal styrkes for å oppnå lovfestet objektivt erstatnings- og arbeidsgiveransvar.
- Erstatning som følge av skader påført under tjeneste må være forutsigbare og behandlingstiden må kortes ned.
- Det bør etableres ordninger utover det som er normalt for yrkesskader, for ivaretagelse av følger av skade påført i internasjonal tjeneste, eller opptrening til dette.
- Veteraner som er blitt skadet i tjeneste skal kunne få bidra med sin restarbeidskraft i forsvarssektoren.
- Militært personell med yrkesskade skal prioriteres i helsevesenet.
- Forutsigbarhet og muligheter for kortere og hyppigere rullering eller turnustjeneste i forbindelse med internasjonal tjeneste er en selvfølge.

6. LIVSLØPSPOLITIKK

Forsvarets personellpolitikk må i større grad ta hensyn til de samfunnsmessige forutsetningene som ligger til grunn for personellet sine livssituasjoner. For BFO er det en selvfølge at en sterk militær profesjonskultur fordrer respekt for profesjonsutøvernes behov i ulike livsfaser.

- Forsvaret skal legge vekt på hvilke krav fremtidens medlemmer av den militære profesjon vil stille i forhold til Forsvarets organisasjon og tjenestemønster. Det skal legges til rette for funksjonelle støtteordninger for profesjonsutøverne og deres familie.
- Tjenestemønsteret for personellet skal ta hensyn til behovene i ulike livsfaser.
- Forsvaret skal videreutvikle og forbedre økonomiske rådgivningstilbud.
- Forsvarets låneordninger skal utvikles og forbedres.
- Forsvaret skal sørge for at personellet kan kombinere en karriere i Forsvaret med et godt familieliv.
- Forsvaret skal legge forholdene bedre til rette for personell som har forsørger- eller omsorgsansvar.
- Vilkårene til personell som er enslige, eller enslige forsørgere under og etter samlivsbrudd, skal bedres.
- Forholdene skal tilrettelegges for en bedre satsning på de sosiale rammevilkår for familiene når ektefelle/partner/samboer er ute på internasjonale oppdrag.
- Familiedirektivet skal utvikles slik at det angir konkrete tiltak som lar seg realisere ved at det avsettes ressurser i

form av personell og økonomi til gjennomføringen av tiltakene.

- Forsvaret skal som en del av den økte satsningen på å rekruttere kvinner, vurdere tiltak som kan bedre betingelsene for familieliv.
- Forsvarets boligpolitikk og flyrettighetsreiser skal være et viktig personellpolitisk instrument.
- Et tilfredsstillende boligtilbud skal være tilgjengelig ved beordring og skifte av tjenesteområde. Boligene skal ha en standard som er vanlig i samfunnet forøvrig.
- Øke tilgjengelighet på familie boliger/kvarter for kadetter.
- Pendling er en merbelastning, og vilkårene og mulighetene for pendlere skal bedres.
- Medflyttere skal ikke tape pensjonsopptjening, når arbeidsgiver disponerer personell til stillinger i inn- og utland.
- Medflytter skal ha rett på arbeidsledighetstrygd fra første dag dersom de må si opp eller permitteres fra sin stilling, når arbeidsgiver disponerer personell til stillinger i inn- og utland.

7. MEDBESTEMMELSE

For BFO er reell medbestemmelse en selvfølge. Gjennom tydelighet og aktiv medbestemmelse skal BFO sikre ivaretagelse av medlemmenes interesser og innflytelse. For å fremme samarbeid, aktiv medbestemmelse og innflytelse er det en selvfølge at de tillitsvalgte gis gode arbeidsforhold.

- Endringer i forsvarssektoren skal foregå planmessig og i henhold til arbeidsmiljøloven, regler for øvrig i samfunnet og interne inngåtte avtaler i Forsvaret som gir forutsigbarhet og trygghet for personellet.
- Mål og intensjoner i våre lov- og avtaleverk skal komme til uttrykk gjennom praktisk anvendelse.
- Forsvaret skal gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser i forkant av omstilling, basert på verdi-, sårbarhets- og trusselvurdering med skadereduserende tiltak.
- Alle gjennomførte omstillinger skal evalueres, herunder omstillingsregnskap, og eventuelle gevinstrealiseringer og kompetansetap vurderes.
- Holdninger til Hovedavtalen (HA) med Tilpasningsavtalen for Forsvaret (TA), og bruken av avtaleverket som instrument skal bedres.

- Arbeidsgiver skal, i samarbeid med BFO, tilrettelegge og gjennomføre regelmessig opplæring i avtaleverk på alle nivå.
- Tillitsvalgte og tilsatte skal gis nok tid til å fylle sitt verv, og tillitsvalgte skal gis reell innflytelse.
- Tillitsvalgtarbeid skal tillegges betydelig vekt i forbindelse med videre karriere i forsvarssektoren.
- Tillitsvalgte og tilsatte skal gis full økonomisk kompensasjon i tråd med aktivitetene på avdelingens arbeidsplan når vedkommende utfører sitt verv.
- BFO skal bidra til at de tillitsvalgte befalevene og kadettene gis reell medbestemmelse rundt forhold på egen skole, samt bidra til en styrkning av lokaldemokratiet ved skolene.
- BFO skal ha innflytelse på utnevnelser og ansettelse i militære stillinger på alle nivå i forsvarssektoren.

8. ORGANISASJON

For BFO er det en selvfølge å ta medansvar for trygghet, utvikling og verdiskapning i forsvarssektoren. BFO er en attraktiv og slagkraftig organisasjon som tar ansvar utover medlemmenes forventninger til en tjenestemannsorganisasjon. Som utøverne av den militære profesjon, tar BFO ansvar for utviklingen i profesjonen og forsvarssektoren.

- BFO skal videreutvikle organisasjonen i takt med medlemmenes behov, endringer i forsvarssektoren og samfunnet for øvrig.
- BFO skal delta i utvalg, styre og råd som har betydning for personellet
- BFO skal ha fokus på å rekruttere, utdanne og beholde tillitsvalgte på alle nivå.
- BFO skal i regi av BFO-skolen gjennomføre god opplæring av tillitsvalgte, tilsatte og medlemmer for øvrig.
- BFO skal i samarbeid med arbeidsgiver gjennomføre felles erfaringsutveksling og opplæring innenfor lov- og avtaleverk, gjerne gjennom BFO-skolen.
- BFO skal støtte vår hovedorganisasjon samtidig som YS skal engasjere seg i forsvarspolitiske spørsmål med basis i BFOs standpunkter og verdier.

Du forsvaret landet.
VI FORSVARER DEG.

